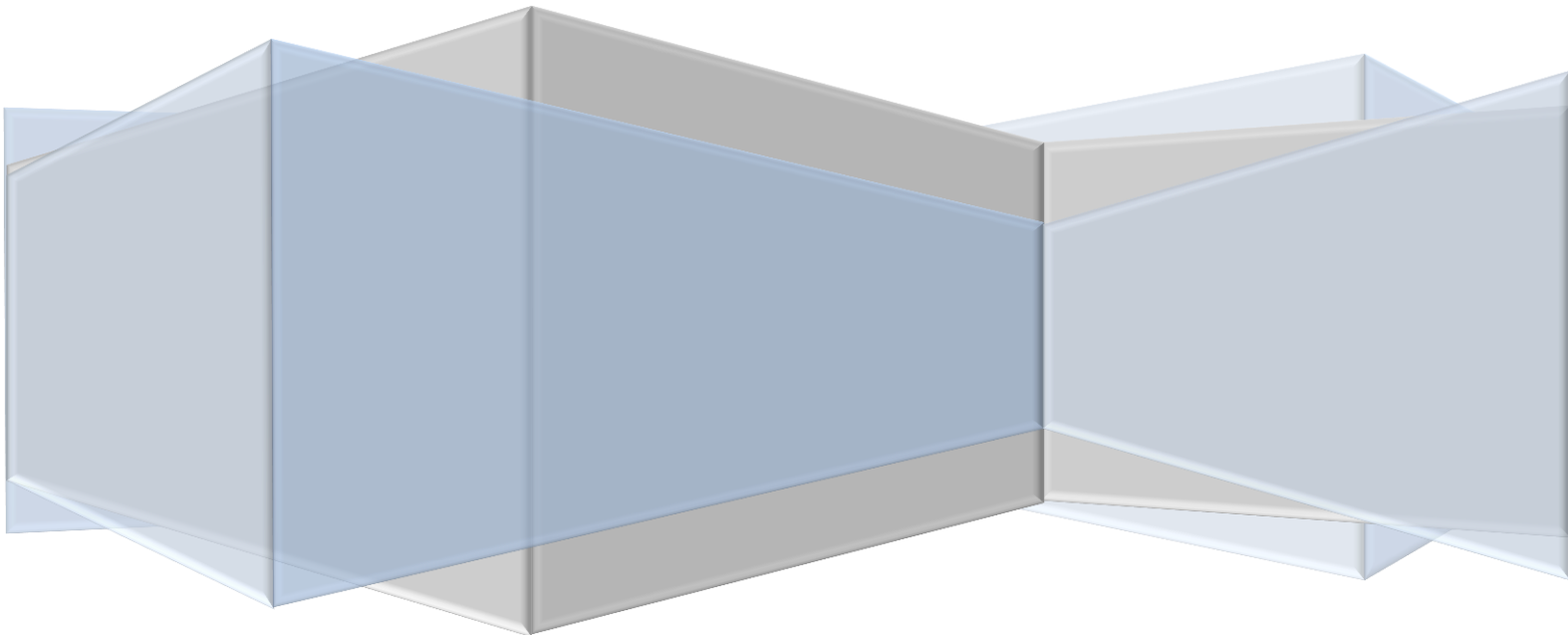

**Prognoza oddziaływania na
środowisko Programu Ochrony
Środowiska dla
Gminy Jedlnia – Letnisko
na lata 2017-2020
z perspektywą do 2024 roku**

Autorzy opracowania:

Krzysztof Pietrzak

Adam Bronisz

Bartłomiej Przybylski

Meritum Competence

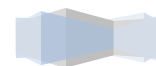
ul. Syta 135, 02-987 Warszawa

NIP 5262737394

szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl

www.szkolenia.meritumnet.pl

Jedlnia - Letnisko, 2016

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	5
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	5
3. Podstawa prawna opracowania	6
4. Zakres opracowania	7
5. Cele ochrony środowiska uwzględnione podczas opracowania <i>Programu</i>	7
6. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	8
7. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	9
8. Informacja o przewidywanym oddziaływaniu transgranicznym	9
9. Stan środowiska obszaru objętego <i>Programem</i>	9
9.1 Wody powierzchniowe	9
9.2 Wody podziemne	12
9.3 Ochrona klimatu i jakość powietrza	14
9.3.1 Analiza stanu aktualnego	14
9.3.2 Poziomy zanieczyszczeń	15
9.4 Gleby	18
9.4.1 Typy gleb	18
9.4.2 Odczyn gleb	19
9.5 Hałas	20
9.6 Pola elektromagnetyczne	21
9.7 Zasoby przyrodnicze	23
9.7.1 Lasy	23
9.7.2 Formy ochrony przyrody	24
9.7.2.1 Rezerwat przyrody „Jedlnia”	24
9.7.2.2 Kozienicki Park Krajobrazowy	24
9.7.2.3 Natura 2000 – obszary ptasie „Ostoja Kozienicka”	26
9.7.2.4 Natura 2000 – obszary siedliskowe „Puszcza Kozienicka”	27
9.7.2.5 Pomniki przyrody	28
9.7.2.6 Użytki ekologiczne	28
9.8 Zasoby geologiczne	28
9.9 Zabytki	28

-
10. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody29
 11. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko29
 12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w *Programie*34

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko (dalej: *Prognozy*) jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2017 - 2020 z perspektywą do 2024 roku* (dalej: *Program*). Konieczność opracowania *Prognozy* wynika z faktu, że w *Programie* przewidziano do realizacji przedsięwzięcie (zadanie) polegające na budowie sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 71) budowa sieci kanalizacyjnej o długości nie mniejszej niż 1 km jest zaliczana do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym, zgodnie z art. 47 pkt 2 ustawy z dnia 3 października z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.), stwierdzono konieczność opracowania niniejszej *Prognozy*.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2017 - 2020 z perspektywą do 2024 roku* została opracowana, ponieważ jedno z zadań przewidzianych w nim do realizacji tj. budowa kanalizacji, jest zgodnie z polskim prawodawstwem, zaliczane do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, co jednocześnie obliguje organ opracowujący dokument do sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tego dokumentu.

Prognoza zawiera informacje o stanie środowiska, istotnych problemach ochrony środowiska oraz możliwym oddziaływaniu na środowisko dokumentu, dla którego jest sporządzana. W przypadku *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2017 - 2020 z perspektywą do 2024 roku*, elementami środowiska, które wymagają interwencji są powietrze i woda.

Analiza pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 zadań ujętych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku*, którymi są:

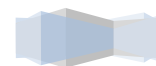

1. Budowa studni głębinowej na Stacji Uzdatniania Wody,
2. Projekt i budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Jedlni-Letnisku – Etap V - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Jedlni-Letnisku Etap VII – Rozbudowa sieci kanalizacji na terenie gminy,
3. Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Antoniówka, Dawidów, Groszowice, Siczki, Wrzosów – Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,
4. Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Cudnów, Maryno, Słupica, Gzowice, Gzowice Kolonia, Gzowice Folwark, Piotrowice gmina Jedlnia-Letnisko - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,
5. Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Mysliszewice- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,
6. Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Rajec Poduchowny, Rajec Szlachecki, Gmina Jedlnia-Letnisko - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,
7. Odbudowa zbiornika wodnego „Siczki” na rzece Gzówce w km 1+470 gm. Jedlnia-Letnisko,
8. Kampanie edukacyjne w zakresie gospodarowania odpadami szkoły, przedszkola, festyny, dożynki,
9. Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Jedlnia-Letnisko – etap IV,

wykazała, że ich realizacja nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

3. Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną wykonania *Prognozy* jest art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.).

4. Zakres opracowania

Zakres *Prognozy* wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.) i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo z dnia 25 lipca 2016.r, znak: WOOŚ-I.411.204.2016.JD) oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie (pismo z dnia 6 lipca 2016 r., znak: ZS.9022.1219.2016JM).

5. Cele ochrony środowiska uwzględnione podczas opracowania Programu

Celami realizacji programu ochrony środowiska jest poprawa stanu i ochrona środowiska, w szczególności:

- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- organizacja konferencji edukacyjnej,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu,

jednocześnie zapewniając rozwój społeczno-gospodarczy. Ujęte w *Programie* cele są spójne z następującymi dokumentami strategicznymi:

I. Strategia Rozwoju Kraju 2020:

1. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

a) Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska

II. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”:

1. Cel 3. Poprawa stanu środowiska:

- a) Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,

- b) Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - c) Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy;
- III. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”:
- 1. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:
 - a) Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
- IV. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020:
- 1. Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej:
 - a) Kierunek interwencji 2.1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
 - b) Kierunek interwencji 2.1.5. Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

6. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Procedura tworzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko była sporządzana równoległe do realizacji dokumentu podstawowego - Programu Ochrony Środowiska.

Prognozę wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.)

W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi. W przypadku zapisów *Prognozy* zastosowano jakościową analizę macierzową, dzięki czemu możliwe było poddanie ocenie wpływu poszczególnych zadań ujętych w *Programie* na środowisko

7. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Aby realizacja zadań zawartych w *Programie* przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w *Programie* zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji planu będzie prowadzony z wykorzystaniem wzoru sprawozdania znajdującego się w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2017 - 2020 z perspektywą do 2024 roku* – (tabela 20.) Do końca lutego każdego roku kalendarzowego wyznaczony przez Wójta Gminy Jedlnia - Letnisko pracownik Urzędu Gminy uzupełni wzór sprawozdania, a następnie przeanalizuje, czy zadania są realizowane zgodnie z założonym harmonogramem i czy występują trudności w ich realizacji. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Planu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

8. Informacja o przewidywanym oddziaływaniu transgranicznym

Program nie przewiduje realizacji zadań, które miałyby oddziaływanie transgraniczne.

9. Stan środowiska obszaru objętego *Programem*

9.1 Wody powierzchniowe

Gmina Jedlnia-Letnisko położona jest w widłach dwóch rzek: Pacynki i Gzówki. Wschodni skraj gminy znajduje się z obrębie zlewni rzeki Zagożdzonki (lewy dopływ rzeki Wisły), natomiast pozostała część gminy jest odwadniania poprzez małe cieki i wpływające do zlewni rzeki Radomki. Wody te w przeważającej części gminy zbiera rzeka Pacynka przejmująca w rejonie Rajca Poduchownego dopływ lewobrzeżny – bez nazwy. Południowo-

zachodni fragment gminy odwadnia Potok Północny, będący prawobrzeżny dopływem rzeki Mlecznej. Rzeki gminy posiadają naturalny układ hydrologiczny i wykazują w ciągu roku wahania stanu wód powodowane zmiennością zasilania. Wysokie stany wód towarzyszą wezbraniom wiosennym (roztopy) i letnim, a niskie stany występują w czerwcu, na początku lipca oraz jesienią. Część gminy pokryta jest okresowo prowadzącymi wodę rowami melioracyjnymi założonymi w różnych okresach. W większości rzeki przepływające przez gminę zachowały swoją naturalność. Koryto ich w przeważającej większości jest zachowane w stanie naturalnym, co stanowi wspaniały malowniczy element krajobrazu.

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko nie jest usytuowany punkt badania stanu, jakości wód powierzchniowych, dlatego ocenę jednolitych części wód województwa mazowieckiego, badanych w latach 2010-2015 przez WIOŚ w Warszawie¹ oparto na badaniach przeprowadzonych w trzech najbliższych położonych punktach tj.:

- Pacynka - poniżej Lesiowa (ujście do Mlecznej),
- Mleczna bez Pacynki – Owadów ujście do Radomki.

Stan ogólny JCW we wszystkich trzech punktach pomiarowych oceniono na zły.

¹ Monitoring rzek w latach 2010-2015, WIOŚ Warszawa

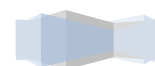

Tabela 1. Wyniki ocen Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Monitoring rzek w latach 2010-2015

Nazwa ocenianej JCW	Kod ocenianej JCW	Kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
Pacynka	PLRW2000172 52689	PL01S0701_1084	Pacynka - pon. Lesiowa (ujście do Mlecznej)	N	IV stan/potencjał słaby	I stan bdb/ potencjał maks.	II stan db/ potencjał db	SŁABY	b.d.	ZŁY
Mleczna bez Pacynki	PLRW2000172 5269	PL01S0701_1083	Mleczna - Owadów (ujście do Radomki)	N	IV stan/potencjał słaby	I stan bdb/ poten cjał maks.	PSD Poniżej stanu/ potencjału dobrego	SŁABY	b.d.	ZŁY

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

W Jedlni - Letnisku znajduje się sztuczny zalew (zbiornik górny) „Siczki” utworzony w 1976 r. na rzece Gzówce. Zajmuje powierzchnię ok. 24 ha. Zbiornik górny o długości ok. 1200 m i szerokości 150-200 m wybudowano w miejscu dawnych zabagnień doliny rzeki. Poniżej zapory zbiornika górnego został wybudowany również tzw. zbiornik dolny o stałej rzędnej piętrzenia 151 m n.p.m. wyposażony w zamknięcia szandorowe².

Według danych Polskiej Służby Hydrogeologicznej (PSH) na obszarze Gminy Jedlnia-Letnisko nie ma terenów narażonych na podtopienia.

9.2 Wody podziemne

Na prawym brzegu zalewu, na skraju rezerwatu „Jedlnia”, znajdują się dwa źródła mocno zmineralizowanej wody. Ogólnie na terenie gminy pod wodami stojącymi, płynącymi i rowami melioracyjnymi znajduje się 56 ha, w tym 21 zbiorników o łącznej powierzchni lustra wody 38 ha i pojemności 691,87 tys. m³.

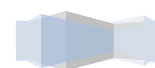
Według podziału Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) na lata 2016-2020 – obszar Gminy Jedlnia-Letnisko w większości znajduje się w części nr. 87⁴. Zachodnie rejony gminy oraz małe fragmenty terenu na południu mieszczą się w części nr 74. Stan chemiczny oraz ilościowy obu JCWPd, na których leży Gmina Jedlnia-Letnisko – oceniono na **dobry**⁵.

² Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018

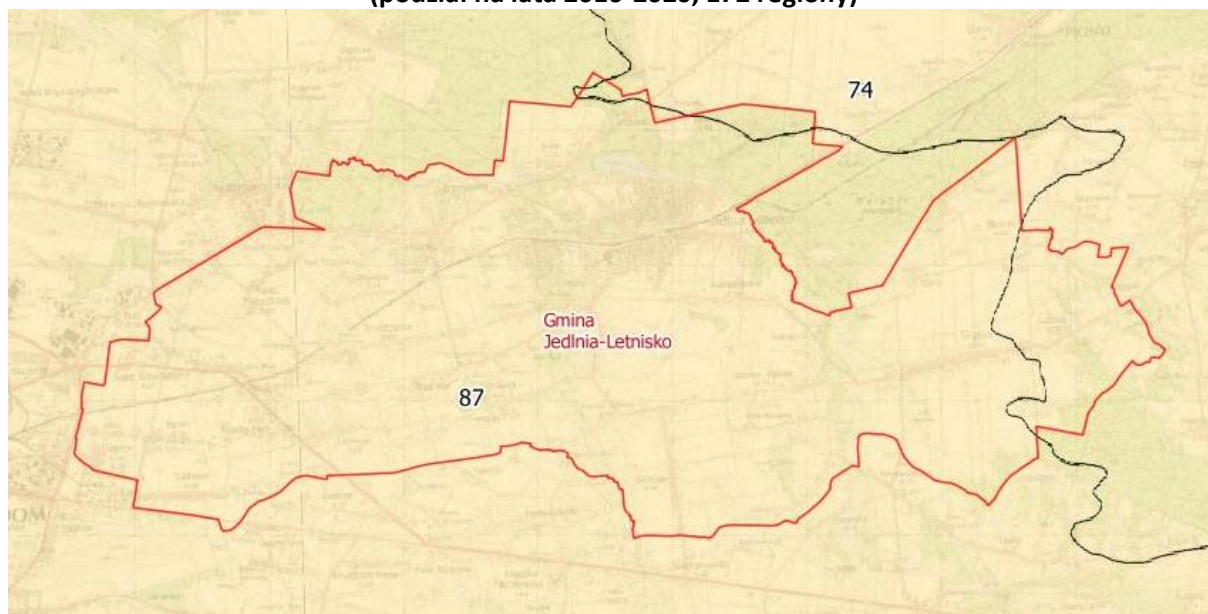
³ Ibidem

⁴ Państwowy Instytut Geologiczny - Jednolite Części Wód Podziemnych w podziale obowiązującym do 2015 r. i na lata 2016-2021

⁵ „Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2012–2014”

Rysunek 1. Położenie Gminy Jedlnia-Letnisko na tle podziału hydrogeologicznego kraju (podział na lata 2016-2020, 172 regiony)

Źródło: Opracowanie własne

JCWPd nr. 87 - Piętro czwartorzędowe nieciągłe. W północnej części terenu lokalnie zalega poziom mioceni. Poniżej na całym obszarze poziom górnokredowy (lokalnie dolnokredowy). W pobliżu południowo-zachodniej granicy terenu (rejon Radomia) występuje pod nim poziom górnourajski.

Symbol całej JCWPd nr 87 uwzględniający wszystkie profile:

- Q – wody porowe w utworach piaszczystych,
- Ng (miocen) – wody porowe w utworach piaszczystych,
- Cr₃ – wody szczelinowe w utworach węglanowych,
- J₃ – wody szczelinowe (szczelinowo-krasowe) w utworach węglanowych.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych występujące w obrębie omawianego JCWPd: 405 (Cr₃), 412 (J₃), 240 (J₃)⁶.

JCWPd nr. 74 - Piętro czwartorzędowe rozciąga się na całym obszarze, najczęściej jedna lub dwie warstwy wodonośne rozdzielone gliną zwałową. W północnej części terenu niżej występują poziomy neogeński (miocen), paleogeński (oligocen) i górnokredowy. W części południowej tylko górnokredowy, natomiast w najbardziej zachodniej części dolnokredowy, górnourajski, środkowourajski i dolnourajski.

⁶ Państwowa Służba Hydrogeologiczna [dostęp dnia 1.08.2016]

Symbol całej JCWPd nr 74 uwzględniający wszystkie profile:

- Q, - wody porowe w utworach piaszczystych,
- Ng (miocen)- wody porowe w utworach piaszczystych,
- Pg (oligocen) – wody porowe w utworach piaszczystych,
- Cr₃ - wody szczelinowe w utworach węglanowych,
- Cr₁ – wody porowe w piaskach i szczelinowo-porowe w, piaskowcach, zlepieńcach i marglach z przewarstwieniami iłów,
- J₃ – wody szczelinowo-krasowe w utworach węglanowych,
- J₂ – wody szczelinowo porowe w warstwach piaskowców z przewarstwieniami mułowców, iłów i iłowców,
- J₁ - wody szczelinowo porowe w warstwach piaskowców z przewarstwieniami mułowców, iłów i iłowców.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych występujące w obrębie omawianego JCWPd: 215 (Ng, Pg), 222 (Q), 405 (Cr₃), 412 (J₃), 413 (J_{1,2}).⁷

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko nie jest prowadzony monitoring wód podziemnych, ze względu na brak punktu pomiarowego.

9.3 Ochrona klimatu i jakość powietrza

9.3.1 Analiza stanu aktualnego

Badanie i ocena jakości powietrza jest realizowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w oparciu o przepisy art. 85-95 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. 2016 nr 0 poz. 672, z późn. zm.). Powyższe przepisy wraz z rozporządzeniami Ministra Środowiska: z dnia 13 września 2012 r. *w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu* (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1032) i z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1031) definiują system monitoringu powietrza, określają zakres i sposób badania jakości powietrza, określają minimalną liczbę stacji oraz metody i kryteria oceny.

Zanieczyszczenia wprowadzane są do powietrza z czterech podstawowych źródeł:

⁷ Państwowa Służba Hydrogeologiczna [dostęp dnia 1.08.2016]

- punktowych (w znacznym stopniu decydują o ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń, jednak ich uciążliwość w skali lokalnej może być mniejsza niż emisji powierzchniowej,
- powierzchniowych (rolnictwo, indywidualne ogrzewanie),
- liniowych (ruch kołowy).

Emisja powierzchniowa wynika ze stosowania paliw stałych, szczególnie węgla kamiennego w domowych instalacjach grzewczych, w tym również spalania różnego rodzaju odpadów palnych, np. butelki i opakowania plastikowe, co powoduje uwalnianie szkodliwych gazów.

Emisja liniowa skoncentrowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością. Największe zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów w Gminie Jedlnia-Letnisko emitowane są m. in. wzdłuż dróg:

- krajowej nr 12 (Radom – Lublin – Chełm),
- drogi wojewódzkiej nr 737 (Radom – Kozienice),
- linia kolejowa Radom – Dęblin.

9.3.2 Poziomy zanieczyszczeń

Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.), wojewódzki inspektor ochrony środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie.

Obowiązujący układ stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w *sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* (Dz. U. 2012 poz. 914). Dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Teren Gminy Jedlnia-Letnisko nie należy ani do grupy obszarów wchodzących w skład aglomeracji, ani miast powyżej 100 tys. mieszkańców, w związku z tym gminę zakwalifikowano do **strefy mazowieckiej**.

Wynikiem oceny dla kryterium ochrony zdrowia i kryterium ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. Dla substancji dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - Klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
 - klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 - klasa D1 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
 - klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.
3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II⁸:
 - klasa A1 – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
 - klasa C1 – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Według zapisów ww. rozporządzenia w województwie mazowieckim klasyfikację dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu, PM_{2,5} i PM₁₀, tlenku węgla, benzenu oraz pyłu ołowiu, arsenu, niklu, kadmu i benzo(α)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz ozonu wykonuje się w strefie mazowieckiej (PL 1404) do której należy m.in. Gmina Jedlnia-Letnisko.

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko nie ma punktów pomiaru zanieczyszczenia powietrza.

W **tabeli 2** przedstawiono wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń określone na podstawie rocznej oceny dokonanej w ramach Państwowego Monitoringu Powietrza przez WIOŚ w Warszawie.

⁸ **Poziom dopuszczalny faza II** - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

Tabela 2. Zbiornicze zestawienie klas strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy														
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	C ₆ H ₆	Pb ¹⁾	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	O ₃ ²⁾	As ¹⁾	Cd ¹⁾	Ni ¹⁾	BaP ¹⁾	PM _{2,5} ³⁾	PM _{2,5} ⁴⁾
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	C	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	C	C	C1

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za 2015 rok

¹⁾ wg poziomu docelowego,

²⁾ wg poziomu celu długoterminowego,

³⁾ wg poziomu dopuszczalnego faza I ⁹,

⁴⁾ wg poziomu dopuszczalnego faza II.

Ocena w strefie wymienionej w **tabeli 2** dla pyłu PM_{2,5}, PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu wykazuje bardzo wysoki poziom stężeń w województwie. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych stężenia ozonu na terenie strefy mazowieckiej odnotowano co najmniej jeden dzień z przekroczeniem wartości 120 µg/m³, stąd też oceniono, że cały obszar województwa nie spełnia wymagań określonych dla dotrzymania poziomu celu długoterminowego, który ma zostać osiągnięty w 2020 r.

Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z okresu roku 2015. Poziom dopuszczalny, docelowy, celu długoterminowego uznawane były za przekroczone, jeżeli chociaż w jednym punkcie strefy wystąpiło niedotrzymanie norm lub wskazywało na to modelowanie matematyczne. W rocznej ocenie jakości powietrza strefy o najwyższych stężeniach (przekroczenia normy) zaliczono do klasy C, dla których istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia Programów Ochrony Powietrza (POP) lub do klas C1 i D2, dla których nie ma obowiązków wykonywania POP. Zaliczenie strefy do klasy C nie oznacza zatem, że jakość powietrza na terenie całej strefy nie spełnia określonych kryteriów. Przypisanie strefie klasy C nie oznacza także konieczności prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze całej strefy. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie i dla określonych zanieczyszczeń - włączając opracowanie POP, o ile program taki nie został opracowany dla danego zanieczyszczenia i obszaru.

⁹ **Poziom dopuszczalny faza I** - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w 2015 roku.

9.4 Gleby

Na stan gleb ma wpływ wiele czynników zewnętrznych, m.in.: procesy erozyjne, emisja gazów i pyłów, oraz prowadzona gospodarka rolna (nawożenie, stosowanie środków ochrony roślin). Niebagatelne znaczenie ma również świadomość ekologiczna użytkowników gruntów.

Tabela 3. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko w 2014 roku

Kierunek wykorzystania	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
Użytki rolne	4754	72,5
w tym:		
Grunty orne	3793	57,8
Sady	56	0,6
Łąki i pastwiska	620	9,5
oraz:		
Grunty leśne: Lasy	926	14,1
Użytki ekologiczne	2	0,03
Nie użytki	8	0,12

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W powyższym zestawieniu użytkowania gruntów największy obszar zajmują użytki rolne – 72,5 %. W tym grunty orne stanowią aż 79,8 % całkowitej powierzchni użytków rolnych, co w skali powierzchni gminy daje 57,8 %. Natomiast sady, łąki i pastwiska stanowią – 10,1 %.

9.4.1 Typy gleb

Gleby w obszarze gminy cechują się średnią, jakością do produkcji rolniczej (54 % użytków rolnych znajduje się w klasie III i IV, 46 % w klasach V i VI). Udział poszczególnych klas bonitacyjnych wynosi odpowiednio:¹⁰

- klasa III – 1 163 ha – 23 % użytków rolnych,
- klasa IV – 1 600 ha – 31 % użytków rolnych,
- klasa V – 1 641 ha – 32 % użytków rolnych,
- klasa VI – 711 ha – 14 % użytków rolnych.

¹⁰ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018

Występują tu głównie gleby brunatno-bielicowe i pseudobielicowe, w większości wytworzone z piasków słabo-gliniastych i luźnych, rzadziej piasków gliniastych lub glin. Kompleksy rolniczej przydatności gleb. Przydatność rolnicza gruntów ornych i sadów określana jest w skali „dziesięciu” rodzajów kompleksów glebowo-rolniczych. W gminie występuje 7 kompleksów, których udział jest następujący:¹¹

- pszenno-dobry (kompleks 2) – 90 ha – 2,0 %,
- żytni bardzo dobry (kompleks 4) – 640 ha – 14,0 %,
- żytni dobry (kompleks 5) 620 ha – 13,6 %,
- żytni słaby (kompleks 6) – 740 ha – 16,0 %,
- żytni bardzo słaby (kompleks 7) – 1100 ha – 24,2 %,
- zbożowo – pastewny mocny (kompleks 8) – 671 ha – 14,7 %,
- zbożowo – pastewny słaby (kompleks 9) – 657 ha – 15,5 %.

Przydatność trwałych użytków zielonych określana jest w skali trzystopniowej:¹²

- bardzo dobre – brak,
- średnie – 258 ha – 42,6 %,
- słabe i bardzo słabe – 339 ha – 57,4 %.

9.4.2 Odczyn gleb

Na obszarze powiatu radomskiego jak i Gminy Jedlnia-Letnisko dominują gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym pH od 4,5 do pH 5,5, których udział jest znaczący i waha się w granicach 61-80 %. Spowodowane jest to stanem naturalnym. Odporność gleb na degradację waha się od średniej do bardzo małej. Uwarunkowane jest to rodzajem skały macierzystej.

Zakwaszenie gleb wpływa nie tylko na zmniejszenie plonów, lecz także sprzyja przyswajaniu przez rośliny metali ciężkich, co wymusza zwiększenie nakładów na zabiegi agrotechniczne gleb - wapnowanie i nawożenie. Udział gleb wymagających wapniowania waha się w granicach 41-60 %¹³, bowiem zabieg ten ogranicza niepożądane skutki nadmiernego zakwaszenia gleb. Ma ono na celu poprawę odczynu oraz wpływa korzystnie na większość właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych gleb.

¹¹ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018

¹² Ibidem

¹³ Ibidem

9.5 Hałas

Podstawowe źródła hałasu na terenie Gminy Jedlnia - Letnisko :

- indywidualne i publiczne źródła mobilne (samochody osobowe, ciężarowe, transport komunikacji zbiorowej),
- hałas szynowy (kolejowy).

W ramach monitoringu hałasu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko nie przeprowadzono pomiaru hałasu komunikacyjnego. Najbliżej położony punkt, w którym przeprowadzono pomiar znajduje się w mieście Pionki, które oddalone jest o ok. 12 km na wschód od miejscowości Jedlnia-Letnisko.

Tabela 4. Monitoring hałasu komunikacyjnego na terenie Pionek w 2015 roku

Miejscowość	Ulica	Data i wyniki pomiaru			Norma	
		data	L _{Aeq D} [dB]	L _{Aeq N} [dB]	L _{Aeq D} [dB]	L _{Aeq N} [dB]
Pionki	droga nr 787	23.09.2015	58,5	-	61	-
		24.09.2015	-	50,4	-	56

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

Pomiary wykonano na drodze wojewódzkiej nr 787, gdzie równoważny poziom dźwięku dla pory dnia wynosił L_{Aeq D} = 58,5dB, a w nocy L_{Aeq N} = 50,4dB. W obydwu przypadkach wartości dopuszczalne nie zostały przekroczone.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, przeprowadziła na odcinku drogi krajowej nr 12: Radom-Niemianowice, badanie średniego dobowego ruchu rocznego (SDRR). Szczegółowe wyniki pomiaru przedstawia **tabela 5**.

Tabela 5. Wyniki pomiaru natężenia ruchu na drodze krajowej nr 12 na odcinku Radom-Niemianowice w 2015 roku

Odcinek drogi	Motocykle	Samochody osobowe + mikrobusy	Samochody ciężarowe lekkie do 2,5 t	Samochody ciężarowe bez przyczep	Samochody ciężarowe z przyczepami	Autobusy	Ciągniki
Radom-Niemianowice	58	9321	1172	597	2040	108	2

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Jak wynika z powyższego zestawienia w ciągu doby przez miejscowość Jedlnia-Letnisko, przejeżdża 13 298 samochodów. Wpływa to zasadniczo na klimat akustyczny terenów położonych wzdłuż drogi. Pomimo braku badań natężenia hałasu można sądzić, iż szczególnie w okresie letnim mogą nastąpić przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu dla terenów mieszkalnych.

W związku ze zwiększeniem prędkości rozkładowej pociągów do 120 km/h i zwiększonym ruchem pociągów na linii nr 26, pomiędzy stacjami Jedlnia-Letnisko – Antoniówka przeprowadzono pomiar hałasu komunikacyjnego kolejowego. Pomiar wykazał, iż uśredniony poziom dźwięku w nocy wynosił 58,7 dB.¹⁴ Wynik ten jest o 2,7 dB większy niż dopuszczalny poziom hałasu dla dróg i linii kolejowych dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w porze nocnej¹⁵. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska wszczął postępowanie administracyjne mające na celu nałożenie obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko dla zarządcy linii kolejowej.

Emitentami hałasu przemysłowego, na obszarze gminy są:

- zakłady produkcyjne i rzemieślnicze.

Źródłami hałasu w działalności rolniczej są głównie: systemy wentylacyjne (czerpnie, wyrzutnie, suszarnie), sprężarki, pompy i transport.

9.6 Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne jest wyjątkowym zanieczyszczeniem, ponieważ jego wpływ na człowieka jest słabo rozpoznany, a oddziaływanie jest niezauważalne gołym okiem. Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (większa moc = silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie). Dlatego należy pamiętać, by bez potrzeby nie przebywać w pobliżu urządzeń i instalacji elektrycznych o dużej mocy, bądź ograniczać czas ekspozycji do niezbędnego minimum. Głównymi źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są:¹⁶

- linie wysokiego napięcia,
- linie średniego napięcia,

¹⁴ Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U z 2014 r. poz. 112)

¹⁶ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2013 – 2014 z perspektywą do roku 2018

- linie niskiego napięcia doprowadzające energię do wszystkich obiektów i odbiorców na terenie gminy,
- linie zasilania,
- stacje transformatorowe SN/n.n,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w ośrodku medycznymi.

Ilość stacji bazowych telefonii komórkowej wraz z rozwojem technologii stale się zwiększa. W zależności od częstotliwości nadawania sygnału ich lokalizacja jest zróżnicowana. Ich rozmieszczenie bardzo ściśle związane jest z liczbą ludności zamieszkującą dany obszar. Im więcej mieszkańców przypada na jednostkę powierzchni, tym większe zagęszczenie nadajników o niskich zakresach emisji, co w szczególności widać w większych miastach. Transmisja danych w paśmie częstotliwości wyższych zapewnia dalsze zasięgi – liczba takich nadajników jest mniejsza z uwagi na mniejsze zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne w obszarach niezamieszkałych oraz ze względu na mniejsze potencjalne obciążenie nadajnika.

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko zlokalizowanych jest 5 punktowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego. Usytuowane są w miejscowościach: Antoniówka, Gzowice-Folwarki i w 3 miejscach w Jedlni - Letnisku, tj. przy ulicy: Leśnej, Kolejowej i Południowej¹⁷.

W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie nie prowadził dotychczas okresowych badań kontrolnych poziomów pól promieniowania elektromagnetycznego w środowisku na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko¹⁸.

Najbliższy punkt, w którym prowadzono monitoring pól elektromagnetycznych znajduje się w miejscowości Pionki, która jest oddalona o ok 12 km od miejscowości Jedlnia - Letnisko.

¹⁷ Strona internetowa: www.btsearch.pl [dostęp dnia 3.08.2016]

¹⁸ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, 2015

Tabela 6. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w Pionkach w 2012 i 2016 roku

Lokalizacja punktu pomiarowego	Data pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola [V/m]	Data pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola [V/m]
		(0,1÷3000) w [MHz]		(0,1÷3000) w [MHz]
Pionki, parking przy dworcu PKP Pionki Zach.	2012-07-06	0,32	2016-08-11	0,58

Źródło: Monitoring pól elektromagnetycznych w 2015 roku, WIOŚ w Warszawie

W porównaniu z rokiem 2012 w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Pionkach wykazano wzrost wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego (pogorszenie). Jednak wynik ten wciąż jest znacznie mniejszy od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m)¹⁹.

9.7 Zasoby przyrodnicze

9.7.1 Lasy

Lasy na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko zajmują 965,54 ha²⁰ tj. 14,72 % ogólnej powierzchni terenu, która jest niższa od lesistości powiatu (26,8 %) i województwa (23,11 %)²¹. W strukturze własnościowej przeważają lasy publiczne (51,3 %), nad lasami prywatnymi (48,7 %).

Gmina Jedlnia-Letnisko położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, w obrębie mezoregionu Równiny Radomskiej, który z kolei jest częścią makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich (Podprowincja: Niziny Środkowopolskie; Prowincja: Niż Środkowoeuropejski)²².

Z kompleksu leśnego, w większości państwowego, wyodrębniono Puszcę Kozienicką, leżącą w granicach gminy. Z nią związane są tereny objęte ochroną prawną tj. Kozienicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną i rezerwat przyrody.

Lasy stanowią szczególny element środowiska przyrodniczego. Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskotwórcze, krajobrazowe, społeczne, przyczyniają się do zachowania równowagi ekologicznej na obszarze gminy.

¹⁹ Monitoring pól elektromagnetycznych w 2015 roku, WIOŚ w Warszawie

²⁰ Bank Danych Lokalnych GUS, dane za 2014 rok

²¹ Ibidem

²² „Geografia regionalna Polski”, Jerzy Kondracki, wyd. PWN, 2013

Lasy państwowe są podporządkowane Nadleśnictwu Radom i Zwoleń, a lasy prywatne Starostwu Powiatowemu w Radomiu²³.

9.7.2 Formy ochrony przyrody

Obszarowe Formy Ochrony Przyrody na terenie gminy Jedlnia-Letnisko takie jak:

- rezerwat przyrody,
- park krajobrazowy,
- obszary Natura 2000,
- użytki ekologiczne,

przedstawione zostały na mapach, stanowiących załącznik nr 1 i 2 do niniejszego dokumentu.

9.7.2.1 Rezerwat przyrody „Jedlnia”

Położony, po obu stronach szosy Radom - Kozienice w odległości 12 km od Radomia, rozciąga się w zlewni rzeki Gzówki – dopływ Pacynki, gdzie utworzono sztuczny zbiornik wodny „Siczki”.

Rezerwat powstał dla ochrony starych drzewostanów (150-200 lat) pochodzenia naturalnego, porastających północny brzeg zalewu w Jedlni - Letnisku. Dominują tu sosna zwyczajna, dąb bezszypułkowy i szypułkowy z domieszką brzozy, jodły i grabu. Szczególnie cenna jest sosna, rzadko poza rezerwatem dorastająca tego wieku. W runie występują m.in. chronione: buławnik czerwony i lilia złotogłów oraz rzadkie gatunki ziół: żankiel zwyczajny, miodunka wąskolistna i turzyca pagórkowata²⁴. Powierzchnia rezerwatu na terenie gminy wynosi 86,88 ha²⁵.

9.7.2.2 Kozienicki Park Krajobrazowy

Kozienicki Park Krajobrazowy został utworzony w 1983 roku dla zachowania lokalnego krajobrazu przyrodniczo-geograficznego oraz znacznych obszarów naturalnych lasów Puszczy Kozienickiej z bogatą roślinnością zielną i ciekawym ukształtowaniem terenu. Po powiększeniu w 2001 roku Park obejmuje 26233,83 ha Puszczy z najcenniejszymi drzewostanami o naturalnym charakterze. W celu zabezpieczenia go przed zniekształceniem

²³ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018

²⁴ Oficjalny Portal Turystyczny Mazowsza [dostęp dnia 15.07.2016]

²⁵ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody [dostęp dnia 15.07.2016]

oraz stworzenia warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku wokół Parku utworzono otulinę o powierzchni 36009,62 ha, którą stanowią obszary leśne i polne.²⁶

Przyroda Kozienickiego Parku Krajobrazowego odznacza się bogactwem i różnorodnością. Obfitość występujących tu gatunków flory i fauny - w tym chronionej i rzadkiej, ciekawe formy przyrody nieożywionej, liczne źródłiska, cieki i oczka wodne związane ze znacznym udziałem siedlisk żyznych, wilgotnych i bagiennych w powiązaniu z zaznaczającym się tu dość specyficznym zróżnicowaniem form rzeźby terenu stanowią o szczególnej cennieści tego wielkoobszarowego terenu chronionego, ujętego ponadto w znaczącym stopniu w oddzielne formy ochrony prawnej.

Obszar ten obejmuje naturalne lasy Puszczy Kozienickiej. Lasy te są lasami mieszanymi - dominuje sosna zwyczajna, dęby, brzozy, jodły i graby. Nad brzegiem zalewu rośnie największy w puszczy jawor²⁷.

Na znacznych powierzchniach tego terenu występują połacie młodych drzew o zróżnicowanym składzie i wieku (samosiewy) z dominującym dębem i jodłą oraz domieszką głównie sosny, brzozy, klonu jawora, świerka. Bogata jest tu też warstwa podszytowa utworzona w przewadze przez grab, dąb, leszczynę, świerk, trzmielinę, kruszynę i kalinę. Taki układ drzewostanów gwarantuje zachowanie naturalnego charakteru lasu w przyszłości²⁸.

Stwierdzono tu występowanie 297 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, 233 porostów i 94 mszaków oraz 630 gatunków roślin naczyniowych należących do 84 rodzin i 294 rodzajów. Wśród nich jest 67 gatunków chronionych, a 6 wpisanych jest do „Polskiej czerwonej księgi roślin”. Z występujących na terenie Parku ponad 218 gatunków ptaków (m.in. orlik krzykliwy, bocian czarny, żuraw i kraska) do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt” wpisanych jest 10 gatunków. Ssaki reprezentowane są przez 54 gatunków – w tym 29 chronionych. Na szczególną uwagę zasługują tu nietoperze.²⁹

Cele ochrony Parku:

- zachowanie charakterystycznego lokalnego krajobrazu przyrodniczo-geograficznego Puszczy Kozienickiej, z bogatymi drzewostanami mającymi

²⁶ Oficjalny Portal Turystyczny Mazowsza [dostęp dnia 15.07.2016]

²⁷ Samorządowy Portal Internetowy Gminy Jedlnia-Letnisko - www.jedlnia.pl [dostęp dnia 15.07.2016]

²⁸ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018

²⁹ www.przyroda.org [dostęp dnia 15.07.2016]

w dużej części charakter zbliżony do naturalnego tworzonymi między innymi przez występujące na granicy zasięgu jodłę, buk i jawor,

- zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- zachowanie cennych z punktu widzenia różnorodności biologicznej obszarów o dużej bioróżnorodności na pograniczu obszarów leśnych i nieleśnych, w tym zwłaszcza dolin rzecznych, mokradeł i łąk,
- dążenie do uzyskania zgodności struktury ekosystemów leśnych (w tym składu gatunkowego drzewostanów) z uwarunkowaniami siedliskowymi.

9.7.2.3 Natura 2000 – obszary ptasie „Ostoja Kozienicka”

„Ostoja Kozienicka” obejmuje północno-wschodni obszar Gminy Jedlnia-Letnisko. Znajduje się na terenie bogatym w liczne elementy rzeźby pochodzenia fluwioglacjalnego: szeregiem tarasów denudacyjnych opadających stopniowo ku dolinie Wisły, poprzedzielanych licznymi wałami wydmowymi, pomiędzy którymi znajdują się niecki, zwykle silnie zabagnione. Wcześniej utrzymywały się tu drzewostany z klonem, jesionem, lipą, dębem i bukiem. Obecnie dominuje sosna oraz w dużo mniejszym stopniu jodła³⁰.

Występuje tu co najmniej 29 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Wszystkie wymienione w Dyrektywie ptaki objęte są szczególną ochroną, obejmującą także ich siedliska, i która ma na celu zapewnienie przetrwania i rozrodu tych gatunków w ich obszarach występowania. Stwierdzono także występowanie 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK) – zawierającej listę ginących gatunków zwierząt z dokładnym ich opisem i mapami rozmieszczenia. Określa także stopień zagrożenia poszczególnych gatunków, rzadkość ich występowania oraz stosowane i proponowane sposoby ochrony.

Na terenie Ostoi Kozienickiej wykazano obecność ponad 200 gatunków ptaków, w tym 147 lęgowych. W okresie lęgowym obszar zasiedla, co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, kraska (PCK), lelek; stosunkowo wysoką liczebność osiągają: bąk (PCK), bocian biały, rybitwa czarna³¹.

³⁰ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ [dostęp dnia 17.08.2016]

³¹ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ [dostęp dnia 17.08.2016]

9.7.2.4 Natura 2000 – obszary siedliskowe „Puszcza Kozienicka”

Puszcza obejmuje część północno - wschodnią gminy. Jest to jeden z najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów puszczańskich w Polsce. O jego randze świadczy przede wszystkim - wysoka różnorodność biologiczna mierzona na wszystkich poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Występuje tu szereg siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych i zagrożonych wymarciem w skali kraju i kontynentu.

Doliny puszczańskich rzek (m.in. Zagożdżonki), strumieni i okresowych, bezimiennych cieków porastają łągi olszowo-jesionowe. Występujące w Puszczy Kozienickiej bory sosnowe reprezentują pełną skalę zmienności uzależnioną przede wszystkim od stopnia wilgotności podłoża. Skrajnie różne ekologicznie siedliska zajmują małe powierzchniowo: sosnowy bór chrobotkowi oraz sosnowy bór bagienny.

Roślinność nieleśna Puszczy Kozienickiej, pomimo że zajmuje niewielką powierzchnię jest różnorodna i prezentuje bardzo odmienne względem siebie grupy ekologiczne.

Spośród zbiorowisk trawiastych do najcenniejszych należą ekstensywnie użytkowane łąki świeże: rajgrasowe zróżnicowane pod względem wilgotności i żyzności podłoża na kilka podzespołów.

Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 59 gatunków ssaków. Puszczańskie rzeki zasiedlają stabilne populacje bobra i wydry. Okresowo pojawiają się tutaj migrujące wilki. Stwierdzono tu 16 spośród 17 gatunków nietoperzy występujących w Polsce niżowej. Spośród 18 krajowych gatunków płazów na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono występowanie 13 gatunków. Świat bezkręgowców Puszczy Kozienickiej jest niezwykle bogaty. Ponadto bardzo bogata w Puszczy Kozienickiej jest fauna chrząszczy z rodziny bogatkowatych³².

O randze Puszczy Kozienickiej w zachowaniu krajowej flory naczyniowej świadczy obecność sześciu gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin: buławnika czerwonego *Cephalanthera rubra*, kostrzewy ametystowej *Festuca amethystina*, sasanki otwartej *Pulsatilla patens*, widlicza cyprysowatego *Diphasiastrum tristachyum* oraz turzyc - bagiennej *Carex limosa* i strunowej *Carex chordorrhiza*. Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono dotychczas występowanie 295 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, w tym

³² Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ [dostęp dnia 17.08.2016]

trzy gatunki podlegające ochronie ścisłej: sromotnika bezwstydny (smrodliwy) *Phallus impudicus*.³³

9.7.2.5 Pomniki przyrody

Według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2015 poz. 1651 z późn. zm.), pomniki przyrody to: pojedyncze twory przyrody żywej albo nieożywionej (lub skupienia takich tworów) o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów; są nimi w szczególności wyjątkowo stare i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie.

Na terenie gminy w miejscowości Jedlnia-Letnisko znajduje się 1 pomnik przyrody.

Tabela 7. Pomnik przyrody na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko

Lp.	Rodzaj tworu	Typ pomnika	Data ustanowienia	Wiek
1.	Drzewo	Pojedynczy	29.11.2008	190 lat

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody [dostęp dnia: 15.07.2016]

9.7.2.6 Użytki ekologiczne

Na terenie gminy występują 3 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 1,65 ha.

Tabela 8. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko

Lp.	Rodzaj użytku	Numer użytku	Powierzchnia [ha]	Data ustanowienia	Lokalizacja
1.	bagno	128	0,89	20.09.1996	Gmina Jedlnia-Letnisko, ewidencja gruntów 360
2.	bagno	133	0,76	20.09.1996	Gmina Jedlnia-Letnisko, ewidencja gruntów 258
3.	bagno	30	3,16	20.09.1996	Gmina Pionki, ewidencja gruntów 167, 166

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody [dostęp dnia: 15.07.2016]

9.8 Zasoby geologiczne

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko nie ma udokumentowanych złóż kopalin.

9.9 Zabytki

Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru zabytków (stan na 31 marca 2016 r)³⁴:

³³ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ [dostęp dnia 17.08.2016]

Gzowice:

- dom nr 20, drewn., 1906, nr rej.: 316/A z 22.08.1985 (nie istnieje).

Jedlnia-Letnisko:

- kościół par. pw. św. Józefa, drewn., 1921, nr rej.: 373/A z 5.01.1988,
- dzwonnica, nr rej.: j.w.

Rajec Księży:

- park, XIX, nr rej.: 752 z 19.12.1957.

Rajec Poduchowny:

- park, nr rej.: 754 z 19.12.1957 oraz 541/A/94 z 7.12.1994.

10. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Głównymi problemami ochrony środowiska istotnymi z punktu widzenia realizacji Programu są:

- zły stan wód powierzchniowych
- niedostateczna jakość powietrza (szczególnie w sezonie grzewczym).

11. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Cele i zadania przewidziane do realizacji w Programie nie wpłyną znacząco na środowisko (przewiduje się oddziaływanie pozytywne lub neutralne). Analiza oddziaływania zadań przewidzianych w Programie na obszary Natura 2000 została przedstawiona w **tabeli 9** niniejszego dokumentu.

³⁴ www.nid.pl

Bardzo ważnym elementem zapobiegającym ewentualnym negatywnym wpływom na obszary Natura 2000 jest ocena oddziaływania na środowisko. Należy pamiętać, że macierz oddziaływań planowanych działań w fazie budowy i eksploatacji (**tabela 9**), została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych planowanych w *Programie* będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona decyzją środowiskową.

Tabela 9. Analiza zadań pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000

Nazwa zadania	Etap zadania	Oddziaływanie na:																	
		Obszar Natura 2000 - Ostoja Kozienicka	Obszar Natura 2000 - Puszcza Kozienicka	Rezerwat przyrody Jedlnia	Kozienicki Park Krajobrazowy	Pomniki Przyrody	Użytki Ekologiczne	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Budowa studni głębinowej na Stacji Uzdatniania Wody	Faza realizacji	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	bezp. 0	bezp. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0
	Faza eksploatacji	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	bezp. +	pośr. 0	pośr. 0	bezp. +	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0
Projekt i budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Jedlni-Letnisku – Etap V - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	Faza realizacji	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	bezp. 0	bezp. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0
	Faza eksploatacji	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	bezp. +	pośr. +	pośr. +	bezp. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	0	0
Budowa kanalizacji sanitarnej w Jedlni-Letnisku Etap VII – Rozbudowa sieci kanalizacji na terenie gminy	Faza realizacji	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	bezp. 0	bezp. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0
	Faza eksploatacji	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	bezp. +	pośr. +	pośr. +	bezp. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	0	0
Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Antoniówka, Dawidów, Groszowice, Siczki, Wrzosów – Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy		pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0	
Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Cudnów, Maryno, Słupica, Gzowice, Gzowice Kolonia, Gzowice Folwark, Piotrowice gmina Jedlnia-Letnisko - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy		pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0	

Nazwa zadania	Etap zadania	Oddziaływanie na:																		
		Obszar Natura 2000 - Ostoja Kozienicka	Obszar Natura 2000 - Puszcza Kozienicka	Rezerwat przyrody Jedlnia	Kozienicki Park Krajobrazowy	Pomniki Przyrody	Użytki Ekologiczne	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Mysłiszewice- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy		pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0	
Opracowanie projektów kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Rajec Poduchowny, Rajec Szlachecki, Gmina Jedlnia-Letnisko - Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy		pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0	
Odbudowa zbiornika wodnego „Siczki” na rzece Gzówce w km 1+470 gm. Jedlnia-Letnisko	Faza realizacji	bezp. 0	bezp. 0	bezp. 0	bezp. 0	bezp. 0	bezp. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	pośr. 0	bezp. 0	pośr. 0	pośr. 0	bezp. 0	pośr. 0	pośr. 0	0	0	
	Faza eksploatacji	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	pośr. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	pośr. +	pośr. +	bezp. +	pośr. +	pośr. 0	0	0	
Kampanie edukacyjne w zakresie gospodarowania odpadami szkoły, przedszkola, festyny, dożynki		pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	pośr. +	0	0	
Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Jedlnia-Letnisko – etap IV		bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	bezp. +	pośr. +	bezp. +	pośr. +	bezp. +	bezp. +	pośr. 0	0	0	

Objaśnienia do tabeli:

pośr. wpływ pośredni bezp. wpływ bezpośredni + wpływ pozytywny 0 wpływ neutralny - wpływ negatywny

Ponieważ częścią składową Programu Ochrony Środowiska są zadania, których realizacja może prowadzić do zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenia ich jaj, gniazd i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu i schronień należy podkreślić, iż:

- Zgodnie z rozporządzeniami Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014r., poz. 1408) żadne z gatunków roślin ani grzybów objętych ochroną nie ulegną zniszczeniu.
- W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków zwierząt, przed przystąpieniem do prac, konieczne będzie uzyskanie zezwolenia na odstąpienie od zakazów obowiązujących w stosunku do nich (§6 ww. rozporządzenia) wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska wskazany w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz.U. 2015 poz. 1651 z późn. zm.)
- Po przeprowadzeniu prac będzie, w miarę możliwości umożliwione nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w obiektach budowlanych. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, na remontowanych budynkach będą umieszczane siedliska zastępcze (np. budki lęgowe) aby zrekompensować utracone miejsca bytowania i rozrodu danych gatunków. Charakter siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry i zagęszczenie będą dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej i skonsultowane.

Podsumowując należy stwierdzić, że nie wykazano negatywnego oddziaływania na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w *Programie*.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Programie

Z uwagi na fakt, że dla realizacja zadań ujętych w *Programie* nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko, nieuzasadnione jest proponowanie działań alternatywnych. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku niezrealizowania zadań ujętych w *Programie* stan środowiska może ulec pogorszeniu, szczególnie w zakresie jakości powietrza i wód.

